

Jeg følger Folkeflokken i fuld overensstemmelse med den enstemmige betænkning, som Lagtingets retsudvalg lagde frem den 24. maj som svar på regeringens forslag om en særlig lov om en bankundersøgelse. Det er dette lovforslag med ændringer, som regeringen og oppositionen her i Folketinget nu behandler, efter at der er opnået enighed mellem regeringen, landsstyret og det smallest mulige lagtingsflertal på kun 17 mandater.

Under Det Politisk-Økonomiske Udvalgs møde i går aftes fik jeg bekræftet, at regeringens forslag samt ændringer nøje følger det kommissorium, den målsætning, som Lagtinget enstemmigt besluttede den 19. januar i år og holdt fast ved i retsudvalgets betænkning den 24. maj – dvs. i sidste uge – før Lagtingets splittede afstemning i forgårs. Eftersom der holdes fast ved det oprindelige kommissorium, er det i hvert fald noget, der taler for denne form for undersøgelse.

Desuden udvides undersøgelsen også til at omfatte perioden forud for aktieombytningen samt tidsrummet efter banksammenlægningen og lige frem til undersøgelsens begyndelse, som forhåbentlig vil ske snarest muligt.

Jeg har for at støtte Lagtingets oprindelige enighed tilladt mig at fremsætte et par ændringsforslag her i dag. Det ene er til § 2, stk. 2, der har følgende ordlyd, med formandens tilladelse:

»Undersøgelseskommissionen vil som led i undersøgelsen kunne vurdere, om myndigheder og virksomheder har gjort sig skyldige i fejl og forsømmelser.«

Ændringsforslaget, som jeg her har stillet, er udarbejdet af Folketingets administration over weekenden og er derfor formelt korrekt for at imødekomme det dengang enige Lagting og vil være blevet tiltrådt af Folketingets mindretal, hvis regeringen ikke var blevet enig med landsstyret i onsdags.

Min begrundelse for dette ændringsforslag er som følger, med forlov:

»Forslagsstilleren kan tilslutte sig, at undersøgelseskommissionen ikke skal fremkomme med indstilling om, at der kan eller skal gøres et retligt ansvar gældende over for involverede myndigheder, virksomheder eller personer, men finder dog, at kommissionen ud over at klarlægge begivenhedsforløbet skal kunne undersøge og udtale sig om, hvorvidt myndigheder eller virksomheder efter kommissionens

opfattelse har gjort sig skyldig i retlige fejl eller forsømmelser.«

Dermed den betænkelighed og det ændringsforslag.

En anden betænkelighed, som fik Lagtingets opposition til at stemme imod regeringens og landsstyrets forslag om undersøgelsesformen, er tvivlen om mundtlighed og åbenhed.

Omkring mundtligheden er at sige, at både Folketingets opposition og regeringen nu er enige om, at formuleringen af ændringsforslaget til § 3, stk. 1, affattes således – med formandens tilladelse:

»Kommissionen træffer bestemmelse om undersøgelsens nærmere tilrettelæggelse.«

Begrundelsen for denne ændring er, at kommissionen bør stå frit med hensyn til tilrettelæggelsen af sit arbejde, og at dette klart bør fremgå af den indledende bestemmelse om kommissionens arbejdsform: mundtlig og/eller skriftlig.

Jeg er i denne henseende tilfreds med regeringens forslag, der er enslydende med oppositionens.

Men det forholder sig lidt anderledes med tvivlen om åbne kontra lukkede afhøringer, og den tvivl er både gældende for Lagtinget og for Folketinget. Dér vil jeg tiltræde Folkeflokken og lagtingsoppositionens holdning, nemlig at grundreglen i det demokratiske retssystem er åbne og ikke lukkede forhandlinger. Formålet med åbenhed i retssystemet er at skabe tillid mellem statsmagten og folket, og i dette tilfælde spiller tilliden mellem Færøerne og Danmark i rigsfællesskabet en stor rolle.

Det synes nemlig at være en politisk og ikke en retsplejemæssig beslutning, at der skal være lukkethed, og derfor er det en undtagelse i forhold til sædvanlig retspleje, at denne undersøgelse principielt skal foregå for lukkede døre.

Derfor holder vi, som foretrækker en åben og offentlig undersøgelse med undtagelse af de hensyn, som bank- og sparekasseloven kræver vedrørende private kundeforhold, fast ved retsplejeloven, og jeg fremsætter derfor et ændringsforslag til regeringens forslag.

Dette mit ændringsforslag ville medføre – hvis det blev vedtaget – at offentligheden sikres adgang til den del af undersøgelsen, der gennemføres ved Københavns Byret, undtagen dér, hvor den pågældende dommer efter almindelige regler kan beslutte at lukke dørene.

Jeg har endnu en betænkelighed, som jeg tillader mig at fremføre, og det gælder lagtingsoppositionens nervøsitet for, at Lagtinget ikke